

isarc
INTERNATIONAL SCIENCE AND ART RESEARCH CENTER
https://www.isarconference.org/

4. ULUSLARARASI HASANKEYF BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR VE İNOVASYON KONGRESİ

29 - 30 NİSAN 2023 / BATMAN

EDİTÖRLER
DR. RECEP HATİPOĞLU
DR. KADİR YAĞIZ

KONGRE KİTABI

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

4. INTERNATIONAL HASANKEYF SCIENTIFIC RESEARCH AND INNOVATION CONGRESS

DATE AND PLACE

29-30 APRIL 2023

BATMAN -TURKEY/TURKEY ONLINE PRESENTATIONS

ORGANIZATION

ISARC

INTERNATIONAL SCIENCE AND ART RESEARCH CENTER

GENERAL COORDINATOR

Yasemin AĞAOĞLU

COORDINATOR

Dr. Bahar ALTUNOK

EDITORS

DR. RECEP HATİPOĞLU

DR. KADİR YAĞIZ

CHAIRMAN OF THE ORGANIZING BOARD

Doç.Dr. Mehibe ŞAHBAZ

ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Aliye AKIN
Dr. Ayşegül DEDE
Dr. Berkant DULKADİR
Dr. Ebubekir DİRİCAN
Dr. Nevim TÜZÜN
Dr. Safa ACAR
Dr. Songül YILMAZ DERİN
Dr. Taha Yasin ÖLMEZTOPRAK

PARTICIPATING COUNTRIES

Albania/Algeria/Brazil/Ethiopia/France/Hungary/India/Indonesia/Jordan/Kosovo/ Mongolia/Morocco/Nigeria/Pakistan/Romania/ Serbia/Slovak Republic/Ukraine/Vietnam

Copyright © 2022 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other non-commercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)
TURKEY TR: +90 342 606 06 75
USA: +1 631 685 0 853
E mail: iksadyayinevi@gmail.com
www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.
Iksad Publications – 2023©

ISBN: '978-625-367-071-9'

Cover Design: İbrahim KAYA
MAY / 2023

29.04.2023
SATURDAY/ 11:00-13:00

SESSION-3 HALL-5
MODERATOR: Dr. Recep HATİPOĞLU

Albania/Algeria/Brazil/Ethiopia/France/Hungary/India/Indonesia/Jordan/Kosovo/ Mongolia/Morocco/Nigeria/Pakistan/Romania/ Serbia/Slovak Republic/Ukraine/Vietnam

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Dr. Recep HATİPOĞLU	Bursa Uludağ University,	Yanmetinler Bağlaminda Önsözler Üzerinden Manipülasyon Konusunda Karşilaştirmali Bir İnceleme: İngilizce Ve Fransizca İlk Kur'an Çevirileri
Dr. Sándor FÖLDVÁRI	Debrecen University, Hungary	Journal Articles By Ármin Vámbéry, The Turkologist Scholar, About Russia's Threat To Central Asia In The 19 Th Century
İbrahim ÇALAN	Siirt Üniversitesi,	Atonal Müzik Ve İkinci Yeni Şiiri
Ahmet Şükrü SOMUNCU	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,	Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Âşik Şiirine Yansimalari
Dr. Öğr. Üyesi Ali Sami AKSÖZ Öğr.Gör.Dr. Erdal KAÇAR	Çukurova University,	Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dali Kütüphanesi Üzerinden Bölüm/Anabilim Dali Kütüphanelerinin Sorunlarina İlişkin Bir Araştirma
Dina SEPTIA	UIN K.H. Abdurrahman Wahid Pekalongan, Indonesia	Student Involvements In Learning Arabic Language

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ ALMAN DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI KÜTÜPHANESİ ÜZERİNDEN BÖLÜM/ANABİLİM DALI KÜTÜPHANELERİNİN SORUNLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Ali Sami AKSÖZ
Çukurova University, Faculty of Education, Department of foreign languages, Balcalı Campus
ORCID: 0000-0003-1515-4144
Öğr.Gör.Dr. Erdal KAÇAR
Çukurova University, School of Foreign Languages (YADYO), Balcalı Campus
ORCID: 0000-0002-4140-682X

ÖZET

Günümüzde kütüphanelerin konumu sorgulanırken teknolojik gelişmelere ayak uyduramayanların atıl duruma düşmesi kaçınılmaz gibi görülmektedir. Kütüphanelerin değişime uğraması gerektiğine ilişkin tartışmalar içerisinde gözden kaçan noktalardan bir tanesi de Üniversitelerin bünyesinde yer alan ve bölümler içerisinde faaliyet gösteren bölüm/anabilim dalı kütüphaneleridir. Üniversitelerdeki merkezi kütüphaneler ile kıyaslandığında bölüm veya anabilim dalları içerisinde yer alan kütüphanelerin belirgin bir dezavantaja sahip oldukları görülmektedir. Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı kütüphanesine bakıldığında bütçesinin olmadığı, personel eksikliği nedeniyle öğrenciler tarafından yürütüldüğü, sınırlı bir zamanda açık kaldığı, dar bir mekânda faaliyet göstermek zorunda olduğu, öğrencilerin oturup çalışabileceği masa ve sandalyelerin olmadığı gibi olumsuzluklar ile karşılaşmaktayız. İçlerinde çok değerli kaynaklar barındırmalarına rağmen bu şekildeki bölüm kütüphanelerinin giderek atıl duruma düşmesi kendilerini bekleyen en büyük tehlikedir. Çalışmada Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi bünyesinde yer alan Anabilim Dalı kütüphanesinin durumu irdelenmiştir. "Alman Dili Eğitim Kütüphanesinin" durumunu tespit etmek amacıyla Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında kayıtlı olan 159 öğrenciye görüşme formu uygulanmış ve Anabilim Dalı Kütüphanesinin ödünç verme kayıtları ile birlikte değerlendirilerek kullanım alışkanlıkları tespit edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında 6000'in üzerinde kaynak ile Çukurova Üniversitesi Merkezi kütüphanesinden 5 kat fazla Almanca kaynağa sahip olmasına rağmen Anabilim Dalı kütüphanesinin öğrencilerin sadece %14'ü tarafından kullanıldığı, kaynak temini için öğrencilerin %90,6'sının internet üzerinden kaynak bulmayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %80'inin kütüphaneleri ödev yapma ve kitap okuma amacıyla kullandıklarını ifade ettikleri de değerlendirildiğinde Anabilim Dalı kütüphanesini kullanmamalarının başlıca nedenleri olarak oturup çalışılabilecek bir alanın olmaması, kaynaklar için çevrim içi tarama yapılamaması ve sınırlı çalışma saatleri olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane, Kütüphane kullanma alışkanlığı, kütüphane kaynakları, Almanca

A RESEARCH ON THE PROBLEMS OF DEPARTMENT/HEAD DEPARTMENT LIBRARIES THROUGH THE LIBRARY OF THE DEPARTMENT OF GERMAN LANGUAGE TEACHING AT ÇUKUROVA UNIVERSITY

ABSTRACT

Today, while the position of libraries is being questioned, it seems inevitable that those who cannot keep up with technological developments will become obsolete. One of the overlooked points in the discussions on the need for change in libraries is the department/department libraries operating within the departments of universities. Compared to central libraries in universities, libraries located in departments or head departments have a distinct disadvantage. When we look at the library of the Department of German Language Teaching at Çukurova University, we see that it has no budget, it is run by students due to lack of staff, it is open for a limited time, it has to operate in a narrow space, and there are no tables and chairs for students to sit and work. The greatest danger is that such departmental libraries will become increasingly inactive, even though they contain valuable resources. In this study, the status of the library of the Department of German Language Teaching at Çukurova University was analysed. In order to determine the status of the "German Language Teaching Library", an interview form was applied to 159 students enrolled in the Department of German Language Teaching and their usage habits were determined by evaluating the lending records of the Department Library. In the light of the data obtained, it was determined that the library of the Department was used by only 14% of the students, and 90.6% of the students preferred to find resources on the internet for resource supply, although it has 5 times more German resources than the Çukurova University Central Library with over 6000 resources. Considering that 80% of the students stated that they use the libraries for homework and reading books, we can say that the main reasons for not using the library of the department are the lack of a place to sit and work, the inability to search online for resources and limited working hours.

Keywords: Library, Library usage habits, library resources, German

GİRİŞ

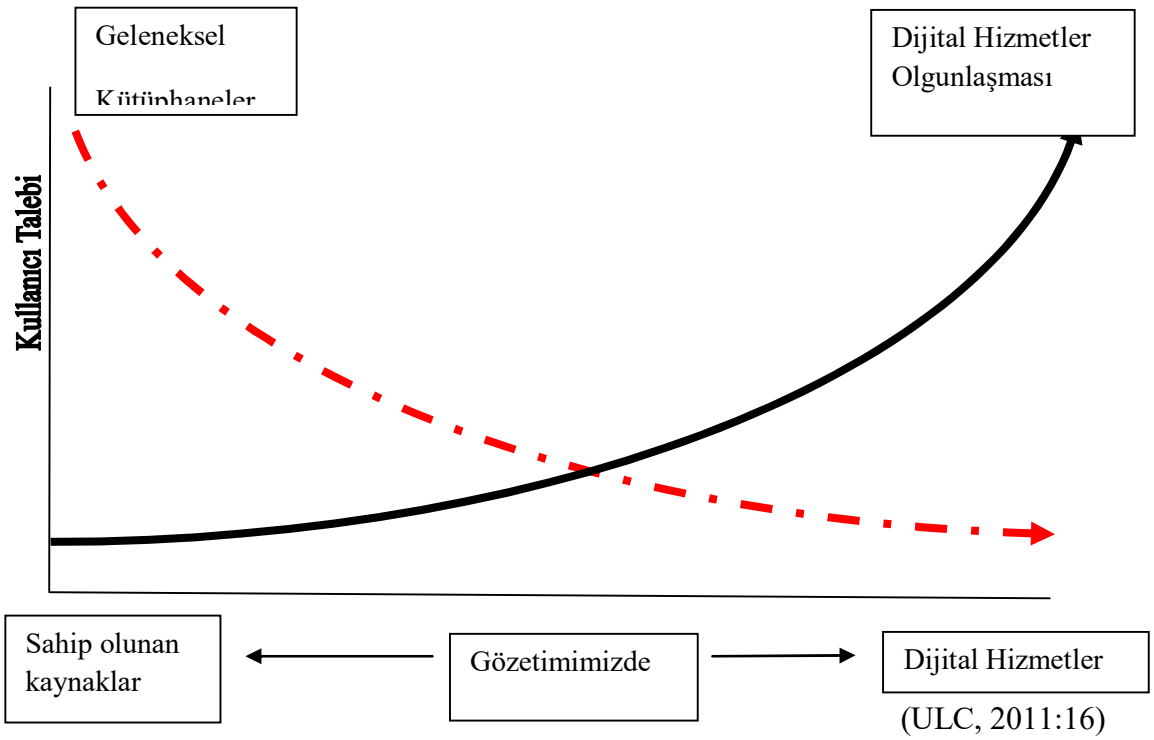
Bilgiye erişimin kısıtlı olduğu dönemlerde geniş ve çeşitli kaynaklara ulaşmanın en kolay ve hatta tek yolu olan kütüphanelerin günümüzde artık bu özelliklerini kaybettiğini söyleyebiliriz. Bruijnzeels'in de (2015:226) ifade ettiği gibi halk kütüphaneleri kültür ve bilginin toplumun yalnızca küçük bir bölümünün imtiyazında olduğu bir dönemde ortaya çıkmıştır. Eski dönemlerde açık ve geniş bilgiye ulaşmanın tek yolu kütüphaneye gitmek iken günümüzde çeşitli medyalar aracılığıyla bizi etkileyen karmaşık bir bilgi akınıyla karşı karşıya bulunmaktayız. Kütüphanenin özellikle ilköğretim çağındaki çocuklara okuma alışkanlığını kazandırma yolunda halen işlev ve önemini koruduğunu, kurulan sınıf ve okul kütüphaneleri ile öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılmaya çalışıldığını görmekteyiz. Ancak daha ileri yaş gruplarında öğrencilerin yeni ilgi alanları edinmeleri ve teknoloji ile daha fazla haşır neşir olmaları kütüphaneleri başta internet olmak üzere çeşitli medya araçları ile rekabet

etmek durumunda bırakmaktadır. Bu durum çeşitli çalışmalar ile de ortaya koyulmuştur. Örneğin Balcı (2009) 8. Sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada kitap okuma alışkanlığının televizyon izleme alışkanlığının gerisinde kaldığını, kitap okumama nedeni olarak ilk nedenin liseye geçiş sınavı olduğunu ortaya koymuştur. Bayis (2010) ise 4.-7. sınıf öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanım alışkanlıklarına ilişkin çalışmasında kütüphane kullanım alışkanlığının 6. Sınıfa kadar düzenli bir yükseliş gösterdiğini ve 7. sınıfta düştüğü tespitini yapmıştır. Üniversitelerdeki okuma ve kütüphane kullanım alışkanlığa yönelik de çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Saracaloğlu, Bozkurt & Serin, 2003; H. Odabaş, Z.Y. Odabaş & Polat, 2008; Kurulgan, Çekerkol, 2008; Yılmaz, Köse, Korkut, 2009). Genel olarak baktığımızda çalışmalarda dikkat çeken noktalardan bir tanesi kütüphane kullanım alışkanlığı ile okuma alışkanlığı arasında ilişki kurulmasıdır. Anacak günümüz teknolojik gelişmeleri çerçevesinde artık bu ilişkinin doğrudan kurulamayacağı kanısındayız. Zira öğrencilerin artık bir kaynak edinmek veya okuyacak bir kitap bulmak için kütüphaneye gitmeleri gerekmemektedir. Temel itibarıyla bütün kaynakların ceplerinde olduğunu söyleyebiliriz. Cep telefonu, Tablet veya bilgisayar ile internet üzerinden dünyadaki en büyük kütüphanede bulunan kaynaklardan daha fazlasına erişim imkânları vardır. Anahtar kavramlar olarak medya okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık bu noktada ön plana çıkmakta ve bu becerilerin kazandırılması daha da önem kazanmaktadır.

Dijitalleşen dünyada dijital/elektronik kütüphaneler kavramının giderek daha fazla seslendirildiğini ve geleneksel kütüphane yapısı ile böyle bir yapıya hala ihtiyaç olup olmadığının sorgulandığını görmekteyiz. Geleceğin kütüphaneleri artık görkemli büyük binalar yerine verimli ve hızlı sunucular ile hizmet verecek ve kullanıcılar, mesafe tanımaksızın 7/24 kaynaklara erişim imkânına sahip olacaklardır. Kurulgan bilgi teknolojilerinin (BT) etkisini ve dijital kütüphanelerin durumunu aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

> BT, mekânsal olarak mesafeleri ortadan kaldırarak geleneksel kütüphane/BBM binalarına olan bakış açılarını da değiştirmiştir. BT ile dijital kütüphane/BBM'ler, çevredeki geleneksel kütüphaneden daha yakın bir konumdadır. Önceleri kilometrelerce yol kat edilerek, sadece çalışma saatlerinde, ulaşılıp-kullanılabilen bu merkezlere artık İnternet aracılığıyla evlerden ve bürolardan erişim sağlanabilmektedir. (2013:479)

Benzer şekilde Mitchel de (1996:60) dijital kütüphanelerin artık görkemli taş binalarda değil kullanıcıların ekranlarında varlığını sürdüreceğini ve herkesin kullanımına açık olacağını ifade etmiştir. University Leadership Council [ULC] (2011) akademik kütüphanelere ilişkin raporunda kütüphanelerin geleneksel yapılarının sürdürebilir olmadığını ve bir değişim süreci içerisinde bulunduğumuzu ifade etmiştir.

(ULC, 2011:16)

Yukarıdaki grafikte de görselleştirilmiş olan eş zamanlı iki süreç gerçekleşmektedir. Bir yandan sürdürülebilir olmayan geleneksel kütüphane yapısının değişimi ve diğer yandan da giderek olgunlaşan dijital hizmetlerin gelişimi olarak tanımlayabileceğimiz bu iki sürece şahit olmaktayız. C.Leiß ve J.Leiß (2011) bu durumu bir geçiş süreci olarak tanımlamakta ve her şeyin internete aktarıldığını ifade etmektedir. Kurulgan'ın da (2013:476) ifade ettiği gibi kütüphaneden "ödünç alınan bilgi kaynaklarının sayısı, kütüphaneyi fiziksel olarak ziyaret eden kullanıcıların ve müracaat (danışma) masasına yüz yüze iletilen soruların sayısı her geçen gün azalmakta, buna karşı ağa dayalı hizmetlerin kullanımı artmakta"dır. Özellikle akademik kütüphanelerimizin meydana gelen bu sürecin farkına vararak gerekli değişimlere yönelmeleri önemlidir. Örnekleri verilen çalışmaların da gösterdiği gibi kullanıcı talepleri/davranışları kütüphanelerin değişime girmesi gerektiğini ve bahsedilen sürecin farkında olarak kullanıcı taleplerine ayak uydurmaları gerektiğini göstermektedir. Yılmaz, Köse & Korkut (2009) ve Altay & Demirel (2019) yaptıkları çalışmalarda öğrencilerinin büyük bir oranının kütüphaneyi bir çalışma, kitap okuma alanı olarak kullandıklarını ortaya koymuştur.

(Akademik) kütüphanelerin değişimini gerektiren ve etkileyen dört ana faktör sayabiliriz:

1- **Sürdürülemez maliyetler:** Geleneksel yapı içerisinde basılı koleksiyonların genişletilmesi zaten bütçe sıkıntısı içersinde olan kütüphaneleri zorlamakta ve zaman içerisinde mekan açısından da sıkıntı yaratmaktadır.

2- **Alternatif seçenekler:** Google, GoogleSchoolar, Yandex vb. arama motorları veya dijital kaynaklar (ZUM, Project Gutenberg) ile rekabet içerisine girmek zorunda olan kütüphanelerin geleneksel

yapılarını sürdürmekte ısrar etmeleri durumunda bu rekabette kazanan taraf olmaları mümkün gözükmüyor.

3- **Geleneksel yapıya talebin azalması:** Fiziki kütüphanelere olan talep giderek azalmaktadır. Kullanıcılar giderek daha fazla dijital kaynaklara yönelmektedir.
4- **Yeni Kullanıcı Talepleri:** Hem çağın gerekliliklerine uygun hem de kullanıcıların kullanım amaçlarına uygun değişimlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Örneğin bireysel veya ortak çalışma alanı olarak tercih edilen kütüphanelerin buna ilişkin düzenlemeleri yapmaları ve yiyecek ve içecek ihtiyaçlarını karşılayacak yeni hizmetler sunmaları gerekmektedir. (bkz. ULC, 2011:5)

Bu faktörler zorlayıcı bir güç olarak kütüphaneleri değişime yönlendirmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu tarafına baktığımızda burada bir farkındalık olduğunu ve Yükseköğretim Kurulu Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubunun yayınladığı raporda (Akbaytürk et al, 2014) akademik kütüphanelerin sorunlarına ilişkin tespitler yapılarak çözüm önerilerinin sunulduğunu görmekteyiz. Kütüphanelerin alternatif seçenekler sebebiyle bilgi ve kaynak temini tekelini yitirdiğini birçok çalışmada görmekteyiz. Örneğin Altay ve Demirel (2019:92) yaptıkları çalışma dâhilinde öğrencilere yönettikleri "Kütüphaneye gitmeme gerek yok. Aradığım bilgiyi internette bulabilirim" anket sorusuna %68 oranında olumlu yanıt almışlardır. Benzer bir şekilde ortaöğretim öğrencileri üzerine İnternet'in Halk Kütüphanesi kullanımına etkisine ilişkin çalışmada Şencan ve Yılmaz öğrencilerin ödev yapmak için büyük oranda interneti kaynak olarak kullandıklarını tespit etmiştir. "öğrencilerin ödevlerini yaparken ilk sırada ve en çok yararlandıkları kaynak İnternet"tir (%72,4). Bu konuda kütüphaneden yararlanan öğrencilerin oranı %6,9'dur" (Şencan & Yılmaz, 2012:10).

Çalışmada amaç 6 binin üzerinde kaynak ile Çukurova Merkezi Kütüphanesinden 5 kat daha fazla kaynağı barındıran Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı kütüphanesinin durumunu ortaya koymak, öğrencilerin kullanım sıklığını ve amaçlarının belirlenerek kütüphanenin daha verimli kullanılabilmesi için çözüm önerileri sunmaktır.

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI KÜTÜPHANESİ

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Kütüphanesi içerisinde 6000'den fazla Almanca kaynak bulunmasına rağmen çok dar bir mekânda faaliyet göstermek durumundadır ve bu durum kütüphanenin işlevselliğini olumsuz etkilemektedir. Kütüphane, personel eksikliği nedeniyle gönüllü öğrenciler tarafından yürütülmekte ve sınırlı saatlerde açık kalabilmektedir. Anabilim Dalı kütüphanesinin merkezi kütüphane ile sistemsel bağlantısının olmaması ve burada bulunan kaynaklar için çevrimiçi tarama yapılamaması da olumsuz bir durum yaratmaktadır. Yer sıkıntısı nedeniyle kütüphane içerisinde öğrencilerin oturup çalışabilecekleri bir ortam da mevcut değildir. Anabilim dalı kütüphanesi daha önce mevcut olan fakülte kütüphanesinin kapatılıp merkezi kütüphaneye taşınması sırasında Almanca kaynakların bir arada bulunması amacıyla kurulmuş olup kişisel bağışlarla da kaynak sayısını arttırmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerine uygulanmak üzere bir görüşme formu hazırlanmış ve toplamda 159 öğrenciye uygulanmıştır. Bunun dışında kütüphane kullanımı ile ilgili bilgilerin toplanması dokümantasyon inceleme yöntemi ile anabilim dalı kütüphanesinden alınan dokümanların ve kullanıcı verilerinin değerlendirilmesi ile gerekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında kayıtlı öğrencilerin genel itibarıyla kütüphane kullanım alışkanlıklarını tespit etmek amacıyla 159 öğrenciye üniversite bünyesinde yer alan kütüphanelerden herhangi birini hiç kullanıp kullanmadıkları sorusu yöneltilmiş, öğrencilerin %81'i (129) Evet %19'u (30) hayır yanıtını vermiştir.

"Hayır" yanıtını verip bu güne kadar üniversite bünyesindeki kütüphaneleri kullanmamış öğrencilerin sebeplerine bakıldığında %66,5 ile "İhtiyacım yok, internette aradığım her şeyi bulabiliyorum" yanıtının öne çıktığını görmekteyiz. Bunun dışında öğrencilerin %10'u da kütüphaneyi kullanmama sebebi olarak çok vakit almasını göstermişlerdir.

Merkezi kütüphane ile Anabilim Dalı Kütüphanesi arasında kullanım tercihine bakıldığında öğrencilerin %14'ünün Anabilim Dalı kütüphanesini kullanmayı tercih ettiğini görmekteyiz. Sınıflara göre kullanım tercihine baktığımızda örneğin hazırlık sınıfı öğrencilerinin Anabilim Dalı kütüphanesini hiç kullanmadıklarını görmekteyiz. Sınıflara göre dağılımı yüzde olarak vermenin yanıltıcı olacağını düşündüğümüz için sınıf mevcudu ve kullanan kişi sayısı olarak vermeyi tercih ediyoruz: 1. Sınıflar: 22/5, 2. Sınıflar: 31/4, 3. Sınıflar: 27/5, 4. Sınıflar 27/4. Görüldüğü gibi Anabilim Dalını kullandığını söyleyen öğrencilerin sayısı oldukça azdır. 159 öğrencinin %14'ü anabilim Dalı kütüphanesini kullandığını söylese de "Ödev, araştırma, sunum vb. durumlar için ihtiyaç duyduğunuz kaynakları nereden temin etmektesiniz?" sorusuna yanıtlar aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi olmuştur.

Tablo 1. Kaynak temini için öğrenci tercihleri

	%
Anabilim Dalı Kütüphanesi	1
Merkezi Kütüphane	8
Internet	91

Tabloda görüldüğü gibi İnternet yanıtı %91'lik bir değere ulaşırken Anabilim dalı kütüphanesi sadece %1'lik bir değer elde edebilmiştir. Her ne kadar öğrenciler bir önceki soruda %14 oranında anabilim dalı kütüphanesini kullanmayı tercih ettiklerini ifade etmişlerse de sonuçlar kaynak temin etme açısında Anabilim Dalı kütüphanesinin hemen hemen hiç tercih edilmediğini göstermektedir. Çukurova Üniversitesi Merkezi Kütüphanesi için de %8'luk değerin çok iç açıcı olmadığını belirtmek gerekir.

Ödünç alma verilerine baktığımızda, verilerin bu durumu doğrular nitelikte olduğunu görmekteyiz. Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Kütüphanesinden 2011-2022 yılları arasında ödünç alınan kitap sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Kütüphanesinden 2011-2022 yılları arasında ödünç alınan kitap sayıları

Yıl	Adet
2011	144
2012	97
2013	86
2014	70
2015	72
2016	80
2017	31
2018	24
2019	35
2020	1
2021	8
2022	7

(Balcı, 2022: 10).

Anabilim Dalı kütüphanesinden ödünç alınan kitap sayısına baktığımızda yıllar içerisinde bir azalma olduğu göze çarpmaktadır. Her ne kadar 2020-2021 yıllarında pandeminin etkisi söz konusu olsa da 2017 yılından itibaren bariz bir düşüşün olduğu görülmektedir. Merkezi kütüphaneden ödünç alma sayıları ile karşılaştırdığımızda fiziki olarak kütüphaneye giden öğrenciler içerisinde 2017 yılından sonra Anabilim Dalı Kütüphanesi yerine merkezi kütüphane kullanımının giderek daha fazla tercih edildiğini görmekteyiz. Örneğin 2020 yılında Anabilim Dalı kütüphanesinden ödünç alınan kitap sayısı sadece 1 iken merkezi kütüphaneden ödünç alınan kitap sayısı 56 ve 2021 yılı için bu durum 8'e 85tir.

Öğrencilerin kütüphaneleri kullanım amaçlarına ilişkin soruya baktığımızda bu durumun nedeni daha anlaşılır olmaktadır. Zira öğrencilerin %80'i kütüphaneleri ödev yapmak, çalışmak veya kitap okumak için kullandıklarını yani daha çok vakit geçirme ve çalışma alanı olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Anabilim Dalı Kütüphanesinin böyle bir imkân sunmaması nedeniyle tercih edilmediğini söyleyebiliriz.

SONUÇ

Çeşitli çalışmaların (Yılmaz, Köse & Korkut, 2009; Altay & Demirel, 2019) ortaya koyduğu gibi üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu kütüphaneyi bir çalışma alanı olarak kullanmaktadır. Anabilim Dalı Kütüphanesi dar bir alanda faaliyet göstermekte ve çalışma alanının olmaması öğrencilerin burayı tercih etmeme nedenleri

arasında önemli bir faktör olarak gözükmektedir. Öğrenciler ödev yapma, derse hazırlanma, kitap okuma gibi faaliyetlerini yerine getirebilmek için başka mekânları kullanmak durumunda kalmaktadırlar. İdeal çözüm Anabilim Dalı Kütüphanesinin daha geniş bir mekâna taşınarak sayılan faaliyetler için gerekli alanlara da yer verilmesidir. Ancak bu durum yakın gelecekte mümkün gözükmemektedir.

Personel sıkıntısı nedeniyle öğrenciler tarafından açılıp kapatılan Anabilim Dalı Kütüphanesinin sınırlı süre açık olması diğer bir olumsuz faktör olarak göze çarpmaktadır. Öğle saatlerinde 1-2 saat açık olması öğrencilerin burayı tercih etmemelerine neden olmaktadır. Özellikle programında boşluklar olan öğrenciler kapalı olması nedeniyle Anabilim Dalı Kütüphanesini kullanamamaktadır.

Mevcut olumsuzluklardan bir diğeri de Anabilim Dalı kütüphanesindeki kaynaklara ilişkin bilgisayar ortamında veya çevrimiçi olarak tarama yapılamamasıdır. Kitaplar konularına göre sistematik bir biçimde ayrılmış olsa da öğrencinin kütüphaneye gelip raflardaki kitapları tek tek taraması gerekmektedir. Bu da büyük bir zaman aldığı için öğrenciler istememektedir.

Anabilim Dalı Kütüphanesinin özel çaba ile oluşturulmuş ve resmi bir yapıda olmaması bütçe sıkıntısını beraberinde getirmektedir. Herhangi bir bütçe sahip olmadığı için gerekli yatırımlar yapılamamaktadır.

Anabilim Dalı kütüphanesinin daha etkin kullanılması için öğrencilere buradaki kaynaklar konusunda bilgi verilmesi ve buranın kullanımının öğretim elemanları tarafından teşvik edilmesi gerekir.

Burada bulunan kaynakların merkezi kütüphanenin tarama sistemine dâhil edilerek öğrencilerin çevrimiçi tarama yapabilmesi sağlanabilir ve öğrenciler ihtiyaç duydukları kaynağı tespit ettikten sonra gelip kaynağı alabilir. Bu sayede Anabilim Dalı kütüphanesinin daha etkin kullanımı sağlanıp atıl duruma düşmesi önlenebilir.

KAYNAKÇA

Altay, A., & Demirel, C. (2019, September). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu örneği. In *8. International Vocational Schools Symposium (UMYOS 2019)*, 86-94.

Akbaytürk Çanak, T., Çelik, S., Çetinkaya, İ., Çukadar, S., Güneş, G., Gürdal, G., ... & Kaygusuz, A. (2014). 2023'e doğru Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: mevcut durum, sorunlar, standartlar ve çözüm önerileri. Ankara: Yükseköğretim Kurulu. https://openaccess.dogus.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11376/474/%c3%9cniversite%20K%c3%bct%c3%bcphaneleri%20Raporu_YOK_Dagitim.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma* [Yayınlanmamış Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Balcı, T. (2022). Almanca öğretmenliği lisans programlarına ilişkin düşünceler. In: T. Balcı, A.O. Öztürk, & M. Aksöz (Eds.). (2022). *Schriften zur Sprache und Literatur VI*, 5-13. IJOPEC Publication.

Bayis, S. (2010). *4. 5. 6. ve 7. sınıf ilköğretim öğrencilerinin okuma ve kütüphane 67 kullanım alışkanlıklarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bruijnzeels, R. (2015). Die Bibliothek: aussterben, überleben oder erneuern?. *Bibliothek Forschung und Praxis*, *39*(2), 225-234.

Kurulgan, M., & Çekerol, S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 237–258.

Kurulgan, M. (2013). Bilgi teknolojilerinin kütüphane/bilgi-belge merkezlerine etkisi: Toplumsal, yapısal, yönetsel ve işlevsel açılardan bir inceleme. *Türk Kütüphaneciliği*, *27*(3), 472-495.

Leiß, Caroline / Leiß, Johann (2011): Bibliotheken im Internetzeitalter. Von P(rint) nach (E)lectronic. In: W. Winfried (Eds.), *Die Weisheit baut sich ein Haus. Architektur und Geschichte von Bibliotheken* (215-236). Prestel Verlag. https://mediatum.ub.tum.de/doc/1293776/document.pdf

Mitchell, W. J. (1996). *City of bits: Leben in der Stadt des 21. Jahrhunderts*. Birkhäuser.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, *9*(2), 431-465. https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/313/310

Saracaloğlu, A.S., Bozkurt, N. ve Serin, O. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve okuma alışkanlıklarını etkileyen faktörler. *Eğitim Araştırmaları*, 4, 149-157. https://www.researchgate.net/publication/334849278_Universite_Ogrencilerinin_Okuma_Ilgileri_ve_Okuma_Aliskanliklarini_Etkileyen_Faktorler

Şencan, İ. & Yılmaz, B. (2012). İnternet in halk kütüphanesi kullanımına etkisi Ankara da ortaöğretim öğrencileri üzerine yapılan bir araştırma. *2.Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu: Değişen Dünyada Halk Kütüphaneleri* (151-167). Muğla, Türkiye. https://bby.hacettepe.edu.tr/akademik/ipeksencan/%C4%B0nternet'inHalk%20K%C3%BCt%C3%BCphanesiKullan%C4%B1m%C4%B1naEtkisi.pdf

University Leadership Council [ULC]. (2011). Redefining the Academic Library: Managing the Migration to Digital Information Services. https://utlibrarians.files.wordpress.com/2012/01/23634-eab-redefining-the-academic-library1.pdf

Yılmaz, B., Köse, E., & Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, *23*(1), 22-51.